

Raadsvoorstel

Status: Besluitvormend

Agendapunt:	11
Onderwerp:	Meerjarenbeleidsplan bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen
Datum:	20 augustus 2019
Portefeuillehouder:	drs. J.W. Uitslag
Decosnummer:	938
Informant:	Marit Ligtenberg m.ligtenberg@dalfsen.nl (0529) 438908

Voorstel:

1. Het meerjarenbeleidsplan bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen 2019-2022 vast te stellen.
2. In te stemmen met toekomstbeeld 2 uit het meerjarenbeleid.

Inleiding:

In juli 2018 is de kadernota 'Onze bibliotheek in 2019 en verder... bewegen, ontwikkelen, samenwerken' besproken in de raadscommissie. Daarmee is de missie, visie, strategie en ambitie van bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen vastgesteld en doorvertaald in de drie thema's: iedereen doet mee, jeugd en onderwijs en cultuur. In het meerjarenbeleidsplan zijn deze ambities verder uitgewerkt. Dit raadsvoorstel ligt voor om in te stemmen met het meerjarenbeleid en de daaruit volgende financiële consequenties.

Argumenten:

1.1. De bibliotheek is in 2018 intern anders gestructureerd waardoor verder gebouwd kan worden aan het vervullen van een maatschappelijk-educatieve functie

De nieuwe bibliotheekwet en de maatschappelijke opgaven vragen van de bibliotheek een andere rol. De klassieke bibliotheek van informatievoorziening en boeken verandert naar een bibliotheek met een brede maatschappelijk-educatieve functie. Om te kunnen anticiperen op deze opgaven is zowel een versterking van de huidige bibliotheekorganisatie als een versterking van de samenwerking met het lokale veld noodzakelijk. In het jaar 2018 en 2019 is hard gewerkt aan het versterken van de huidige organisatie. Vanaf 2018 werkt de bibliotheek volgens de drie thema's die zijn vastgesteld in de kadernota. De bibliotheek werkt daarbij zowel kern als thema specifiek. De resultaten van deze werkwijze zijn positief waardoor het aannemelijk is dat de bibliotheek de komende jaren steeds meer groeit naar een maatschappelijk-educatieve bibliotheek.

1.2 Het meerjarenbeleidsplan is tot stand gekomen door middel van samenwerking met het lokale veld waardoor er lokaal draagvlak bestaat over de inhoud

Medewerkers van de bibliotheek, het bestuur van bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen, de Kulturhusen, SAAM Welzijn, Rijnbrink en de gemeente Dalfsen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het meerjarenbeleid. De bibliotheek ontwikkelt zichzelf als organisatie steeds meer naar het maatschappelijk middenveld. Hierdoor wordt samen met partners in de gemeente op het gebied van welzijn, sport, cultuur, historische en archeologische kringen en het onderwijs een netwerk gevormd waarin partners aanvullend en versterkend aan elkaar zijn.

1.3. Doordat tijdelijke projecten een plek hebben gekregen in het meerjarenbeleidsplan kan duurzaam gebouwd worden aan de nieuwe kernfuncties van de bibliotheek

In de periode 2014-2018 heeft de bibliotheek geïnvesteerd in het opzetten van projecten die de bibliotheek stimuleren in de uitoefening van de wettelijke taak. Voorbeelden hiervan zijn: de infopunten, basisvaardigheden, tel mee met taal, Boekstart en de bibliotheek op School. Veel van deze projecten kennen een tijdelijk karakter en tijdelijke projectfinanciering. Omdat deze projecten nu een plek hebben gekregen binnen één van de thema's behoren ze nu tot de kernfuncties van de bibliotheek en kan duurzaam gewerkt worden aan het uitbouwen en verfijnen van deze maatschappelijk-educatieve taken.

1.4 Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen leert inwoners basisvaardigheden te ontwikkelen waardoor binnen het meerjarenbeleid aandacht is voor de doorvertaling van ambities en speerpunten uit de nota transformatie sociaal domein

Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen vervult in toenemende mate een rol in het centraal zetten van de vraag van inwoners, het creëren van sociale nabijheid, het samenwerken tussen organisaties en het verbinden van de domeinen participatie, jeugd en Wmo. Het actieplan laaggeletterdheid 2019-2020 (bijlage 3) en het project infopleinen (bijlage 4 en 5) zijn hier duidelijke voorbeelden van. De bibliotheek gelooft dat de samenleving sterker wordt als iedereen kan meedoen. Lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden zijn daarbij noodzakelijke basisvaardigheden die je nodig hebt om je te redden in een steeds ingewikkelder wordende Nederlandse (digitale) samenleving. Door als bibliotheek mensen de mogelijkheid te bieden om aan de slag te gaan met het leren van basisvaardigheden en 21e-eeuwse vaardigheden, wordt laaggeletterdheid (en daardoor armoede, schulden, gezondheidsachterstand) voorkomen en verminderd.

1.5 Door het behouden van een bibliotheekvoorziening in alle vijf de kernen blijft de bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen voorzien in het vitaal houden van de kernen waarbij iedereen zoveel mogelijk meedoet.

De bibliotheek blijft de komende jaren een regierol vervullen in het tot stand brengen van sociale samenhang binnen de Kulturhusen. Daarbij voorziet de bibliotheek er in elke kern voor dat inwoners van de gemeente Dalfsen zoveel mogelijk kunnen blijven meedoen in een veranderende maatschappij.

2.1 Door de ontwikkeling naar een bibliotheek met een maatschappelijk-educatieve functie levert de bibliotheek voor eenzelfde subsidiebijdrage veel meer ambities passend bij de veranderingen in de samenleving. Dit kan alleen gerealiseerd worden door uit te gaan van de huidige subsidie aangevuld met de eerder gekorte bijdrage op het eigen vermogen, oftewel door te kiezen voor toekomstbeeld 2. De drie toekomstbeelden in het meerjarenbeleid laten de ambities zien van bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen. Toekomstbeeld 1 laat duidelijk zien dat de bibliotheek zonder aanvullende structurele bijdrage van € 88.000,- praktisch teruggaat naar het ambitieniveau van 2014. Toekomstbeeld 2 laat ambitie zien in de ontwikkeling van een bibliotheek met een maatschappelijk-educatieve functie. Dat kan alleen door het structureel toekennen van de eerder gekorte bijdrage op het eigen vermogen van de bibliotheek. Toekomstbeeld 3 spreekt meer ambitie uit en zorgt ervoor dat er extra aandacht is voor het creëren van blijvende nabijheid in de kernen (duurzaam ondersteunen Infopunt) en het extra ondersteunen van het basisvaardig maken van inwoners. Vanwege de opdracht om te komen tot een sluitende structurele begroting wordt geadviseerd om niet te kiezen voor toekomstbeeld 3 maar toekomstbeeld 2 ter besluitvorming voor te leggen aan de Gemeenteraad.

Kanttekeningen

Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen is financieel sterk afhankelijk van de budgetsubsidie van de gemeente Dalfsen en heeft op dit moment weinig andere verdienmodellen ontwikkeld. Het aantal betalende leden en het aantal uitleningen neemt al enige jaren gestaag af. Leden van de bibliotheek gaan meer online en ontwikkelen ander gedrag. Het oorspronkelijke verdienmodel van de bibliotheek, het abonnementsgeld, vermindert daardoor. De bibliotheek wordt daarom de komende jaren uitgedaagd om andere verdienmodellen te ontwikkelen. Op dit moment is de bibliotheek nog sterk afhankelijk van de budgetsubsidie vanuit de gemeente Dalfsen. In de subsidiebeschikking wordt daarom als voorwaarde opgenomen dat de bibliotheek een uitwerking maakt van de verdienmodellen. Daarnaast wordt als voorwaarde opgenomen dat de bibliotheek een actieplan opstelt met betrekking tot het dalende ledenaantal.

Alternatieven:

- Toekomstbeeld 1: ambitie op niveau 2014, geen extra structurele bijdrage van € 88.000,-;
- Toekomstbeeld 3: ambitie met extra aandacht voor basisvaardigheden, benodigde extra structurele bijdrage van € 128.000,-;
- Geen subsidie, let wel op:

De Wsob (Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen) verplicht gemeenten niet om een bibliotheek te subsidiëren, maar stelt in artikel 6 wel voorwaarden aan de procedure voor het beëindigen van subsidie of het fors verminderen van het budget, zodat de bibliotheek niet langer aan het stelsel kan deelnemen. In dat geval moet voorafgaand aan het besluit de gemeente overleggen met belanghebbenden, waaronder buurgemeenten en ingezetenen. Zo nodig maken zij afspraken over de toegankelijkheid van een openbare bibliotheekvoorziening voor het betrokken algemene publiek. Bij een voorgenomen sluiting kunnen inwoners van de desbetreffende gemeente voorstellen doen voor het behoud van de voorziening of voor de overname van het beheer daarvan (right to challenge) (Bron: VNG website).

Duurzaamheid:

Het voorgestelde besluit heeft een positief effect op:

- de versterking van sociale cohesie: de bibliotheek is dé plaats waar ontmoeting en verbondenheid

van inwoners en maatschappelijke partners centraal staat;

- stimuleren lokaal initiatief: de bibliotheek stimuleert 'een leven lang leren' en persoonlijke ontwikkeling en fungeert door de inzet van de makerkar als werk- en maakplaats voor 21e-eeuwse vaardigheden vanuit de gedachte dat de samenleving ontwikkeld en versterkt wordt door kenniscreatie en co creatie richting lokale initiatieven;
- preventie in het sociaal domein: de bibliotheek organiseert binnen de drie themalijnen verschillende activiteiten die bijdragen aan een basisvaardige gemeente Dalfsen. Daarmee wordt preventief ingezet op het voorkomen van laaggeletterdheid en als gevolg daarvan het voorkomen van armoede, schulden en gezondheidsproblemen.

Financiële dekking:

Programma 5, dekking opgenomen in 1^e berap 2019 en vanuit perspectiefnota 2020-2023.

In 2014 kreeg de bibliotheek een budgetsubsidie van jaarlijks € 525.000,-, exclusief huisvestingskosten Trefkoele+ (€ 67.000) en huisvestingskosten de Spil (€ 63.000), maar inclusief de huisvestingskosten van kulturhus de Mozaïek in Lemelerveld, kulturhus de Wiekelaar in Oudleusen en het Anjerpunt in Hoonhorst. De huidige subsidiebijdrage van € 655.000,- is opgebouwd uit:

- € 525.000,- basissubsidie (incl. € 53.500 huur de Mozaïek, € 7.500 huur Anjerpunt Hoonhorst, € 12.880 huur de Wiekelaar Oudleusen);
- € 67.000 huur Trefkoele+;
- € 63.000 huur de Spil.

In de periode 2014-2018 is afgesproken dat de bibliotheek de opgebouwde reserve afroomt en toevoegt aan de exploitatie met een jaarlijks bedrag van € 87.653,-. De opgebouwde reserve is afgenomen tot een door de Gemeenteraad gewenste reservepositie in 2018, wat voor het bestuur van de bibliotheek als minimum reserve geldt. Door te kiezen voor toekomstbeeld 2 kan de ambitie van een maatschappelijk-educatieve bibliotheek worden gerealiseerd en wordt als gevolg van deze keuze in het jaar 2019 incidenteel een extra bijdrage toegekend van € 40.500,-. Vanaf 2020 wordt er structureel een extra bijdrage toegekend van € 88.000,- (de in periode 2014-2018 gekorte subsidie). De totale subsidie komt hiermee in 2019 neer op € 695.500 en in 2020 en verder op € 743.000.

Communicatie:

Na besluitvorming wordt de uitkomst van het besluit gedeeld met de directie en het bestuur van bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen. Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen gaat zelf aan de slag met marketing aan de hand van onder meer de jaarkalender, online bezoeken, Twitter, Facebook en Narrowcasting in de Kulturhusen.

Vervolg:

Het meerjarenbeleid wordt aan de hand van twee bestuurlijke overleggen per jaar (uitvoeringsplan en jaarrekening) gemonitord en waar nodig bijgesteld. De komende twee jaar werkt de bibliotheek toe naar een bestuursmodel met een Raad van Toezicht en directeur/bestuurder, passend bij de huidige organisatie en de ontwikkeling van de bibliotheek. Hiervoor wordt ter zijner tijd een collegevoorstel opgesteld.

Bijlagen:

Meerjarenbeleid bibliotheek
Bijlage 1: Resultaten 2014-2018
Bijlage 2: Evaluatie Actieplan Laaggeletterdheid 2017-2018
Bijlage 3: Actieplan laaggeletterdheid 2019-2020
Bijlage 4: Voortgangsrapportage Infopunten 2017-2018
Bijlage 5: Plan van aanpak Infopunten 2019
Bijlage 6: monitor DBos
Bijlage 7: landelijke analyse de monitor op school
Bijlage 8: Factsheet meer lezen
Bijlage 9: BoekStart
Bijlage 10: Makerkar
Bijlage 11: Aantal leden en uitleningen

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris-alg. directeur,
drs. J.H.J. Berends

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 augustus 2019, nummer 938;

overwegende dat:

- een grote groep inwoners vanwege maatschappelijke veranderingen en toenemende digitalisering niet voldoende basisvaardigheden heeft om mee te kunnen blijven doen;
- de bibliotheek steeds meer samen met partners in de kulturhusen een centrale plek vormt voor informatie en kennisoverdracht, netwerkvorming en persoonlijke ontwikkeling;

gelet op:

- artikel 5 van de Wsob waarin aangegeven wordt dat een voor een ieder toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening functies bevat die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemeen publiek;

gezien:

- eerdere besluitvorming door de Gemeenteraad (kadernota juli 2018);

b e s l u i t :

1. Het meerjarenbeleidsplan bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen 2019-2022 vast te stellen.
2. In te stemmen met toekomstbeeld 2 uit het meerjarenbeleid.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 23 september 2019.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. E. van Lente

de griffier,
drs. J. Leegwater